

Poikkeusaika vaikutti merkittävästi TAITO-ohjelman hankkeisiin

TAIKOJA II -hanke toteutti selvityksen poikkeusajan vaikutuksista TAITO-ohjelmaan kuuluvien hankkeiden toimintaan syyskuussa 2020. Selvitys toteutettiin verkkolomakekyselynä, johon vastasi 15 henkilöä 12 eri hankkeesta.

Selvityksemme mukaan poikkeusaika (COVID-19 pandemia) on vaikuttanut paljon tai jonkin verran useimpien hankkeiden toteuttamiseen. Merkittävin vaikutus on ollut lähitapaamisten, koulutusten ja valmennusten peruuntuminen tai toiseen ajankohtaan siirtäminen. Useimmat tilaisuudet, tapaamiset ja koulutukset on jouduttu siirtämään verkkoon.

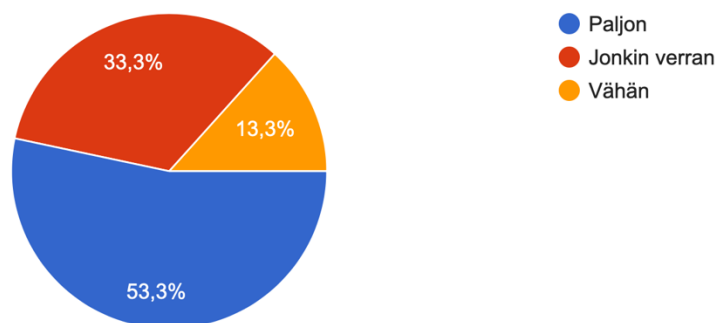
Poikkeusaika on vaikuttanut merkittävimmin hankkeisiin, joiden kohderyhmien tavoittaminen on vaikeutunut: *”Kynnys verkkotapaamisiin on kohderyhmässä ollut aika korkea”* Tavoittamisen vaikeutumiseen johtaneita syitä ovat olleet heikot digitaaliset valmiudet, pandemian aiheuttamat erityisjärjestelyt tai lomautukset työpaikoilla sekä yhdistysten toimitilojen sulkeminen. Näitä kohderyhmiä ovat esimerkiksi työttömät, maahanmuuttajat ja hoitoalan työntekijät, joiden osallistuminen koulutuksiin on vaikeutunut. Näissä kohderyhmissä perustaitojen hallinta on yleensä heikkoa, ja heille lähituen tarve on erityisen tärkeä.

Poikkeusaika on hankaloittanut uusien yhteistyökumppaneiden löytämistä ja kehitettävien mallien tunnetuksi tekemistä: *”-- uusien verkostotoimijoiden löytäminen ja sitouttaminen toimintaan on haasteellisempaa verkossa kuin lähitapaamisissa.”* Kasvokkain tapaamiset on koettu tehokkaimmiksi tavoiksi tehdä mallia tunnetuksi, mikä ei ole ollut mahdollista.

Vaikutukset ovat olleet riippuvaisia hankkeen kehittämiskohteesta sekä kohderyhmästä. Jos toiminta on kohdistunut suurimmalta osin verkkoon, hanke on voinut edetä kohtalaisesti. Siinäkin tilanteessa hanketoimija on kokenut toteuttamisen työlääksi ja kuormittavaksi muiden tekijöiden, kuten avainhenkilöiden lomautusten vuoksi. Vain kaksi vastaajista on kokenut poikkeustilanteen vaikuttaneen vain vähän hankkeen toteuttamiseen. Syinä on mainittu etätyöskentelymahdollisuudet sekä hankkeen sopiva työvaihe: *”- - hankkeen aktiviteetit kohderyhmälle oli jo tehty—”*

2. Miten paljon korona-aika (COVID-19) on vaikuttanut hankkeen toteuttamiseen?

15 vastausta

Kaavio 1: Suurin osa vastaajista koki korona-ajan vaikuttaneen paljon tai ainakin jonkin verran hankkeen toteuttamiseen.

Haasteisiin vastattiin webinaareilla ja etäkoulutuksilla

Muuttuneessa tilanteessa hankkeet ovat joutuneet siirtämään uutta mallia testaavia pilottivaiheitaan, muuttaneet tapahtumia webinaareiksi ja koulutuksia virtuaalisiksi: *"Tapaamiset ja osa koulutuksista on pitänyt hoitaa etänä."* Kehitettäviä malleja koulutuksineen on muokattu tilanteeseen, mikä on asettanut sisällölle rajoituksia, mutta toisaalta myös vaatinut panostamaan uudenlaisiin ratkaisuihin: *"Olemme tehneet mahdollisimman paljon etäkoulutuksia ja panostaneet avoimen oppimisympäristön luomiseen."*

Virtuaalisia kohtaamisia ja koulutuksia on järjestetty olemassa olevilla välineillä, kuten Zoom Video Communications -videosovelluksella ja Microsoft Teams -ohjelmistolla. Uusina toimintatapoina mainittiin hankkeen mallia käsittelevä kesäwebinaarisarja, hankeverkoston virtuaalinen kahvitilaisuus, etäkoulutus ja virtuaalinen työpaja. Uusia innovaatioita on kaivattu, mutta *"liikkuva maali on aiheuttanut haasteita"*.

Osa hankkeista on hakenut jatkoaikaa valmennuksien järjestämiseksi ja hankesuunnitelmien toteuttamiseksi. Osa hankkeista on saanut määrälliset tavoitteensa toteutettua virtuaalisia koulutuksia lisäämällä ja suuntaamalla niitä enemmän välillisille kohderyhmille, joille osallistuminen on mahdollista. Hankkeen loppuvaiheessa *"on myös aloitettu asioiden priorisointi, mitä voidaan jättää tekemättä, jotta saavutetaan minimi."*

Poikkeusaika on sekä lisännyt eriarvoisuutta että nopeuttanut perustaitojen kehittämistä

Suurin osa hanketoimijoista on kokenut poikkeusajan lisänneen perustaitoihin liittyvää eriarvoisuutta, mutta samalla nopeuttaneen niiden kehittämistä. Poikkeusaika on ajanut meidät digitaalisiin oppimis- ja kokoontumistiloihin ilman vaihtoehtoja: *"Kynnys verkko-osallistumiseen on madaltunut, mutta ne, jotka eivät ole sähköisesti tavoitettavissa, ovat jääneet monessa kohtaa tavoittamatta."* Työelämän ja koulutuksen piirissä olevat ovat saaneet tuettuja mahdollisuuksia digiloikkaan, mutta *ne, jotka ovat tällaisten mahdollisuuksien ulkopuolella, ovat eriarvoistuneet entisestään."*

Etäteknologioiden harjoittaminen on parantanut monien osaamista. Lisäksi *"heikot mutta motivoituneet opiskelijat ovat saaneet tehokasta käytännön harjoitusta digitaalisten taitojen kehittämiseen."* Heikoimmin motivoituneet opiskelijat ovat saattaneet tipahtaa tyystin kartalta.

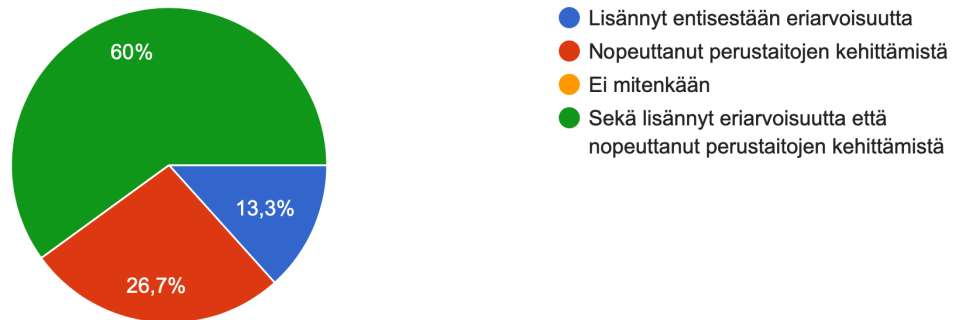
Hanketoimijan mukaan *"korona-aika ei ole niinkään nopeuttanut perustaitojen kehittämistä, vaan nostanut esiin tärkeyden kehittää ja monipuolistaa perustaitojen osaamista. Heikot perustaidot omaavat henkilöt ovat joutuneet aiempaa selkeämpään vaaraan syrjäytyä yhteiskunnasta tai syrjäytyneet korona-aikana."* Perustaitojen lisäksi kaikilla ei ole tarvittavia laitteita ja verkkoyhteyksiä etäosallistumiseen.

Kolme hanketoimijaa on kokenut tilanteen nopeuttaneen perustaitojen kehittämistä. Tilanne on pakottanut digitaalisten välineiden käyttämiseen ja *"osaamista on myös löytynyt enemmän kuin aiemmin ajateltiin"*. Joillekin tietokonevälitteinen osallistuminen on fyysistä

luontevampaa, mutta ”valtaosalle heikot perustaidot omaavista on suuri tarve lähikontaktiin ja -opetukseen.”

5. Miten korona-aika on mielestäsi vaikuttanut heikkojen perustaitojen haasteeseen?

15 vastausta

Kaavio 2: Suurin osa vastaajista pitää poikkeusajan vaikutuksia perustaitoihin sekä eriarvoisuutta lisäävinä että perustaitojen kehittämistä nopeuttavina.

Liite alla: Kysely korona-ajan vaikutuksista TAITO-hankkeiden toimintaan. Lomake jaettiin Taikojan uutiskirjeessä, Taikoja.fi-sivustolla, FB-kanavalla sekä Taikojan tilaisuuksissa syyskuussa 2020.

Kysely korona-ajan vaikutuksista TAITO-hankkeiden toimintaan (GoogleForms-lomake: <https://forms.gle/3PeBdgSvHSjeatZF7>)

1. Vastaajan nimi ja hanke
2. Miten paljon korona-aika (COVID-19) on vaikuttanut hankkeen toteuttamiseen?
 - Paljon
 - Jonkin verran
 - Vähän
3. Kerro tarkemmin, miksi?
4. Miten hankkeessa on vastattu korona-ajan tuomiin haasteisiin? Onko syntynyt esim. uusia toimintatapoja kohderyhmien tavoittamiseksi?
5. Miten korona-aika on mielestäsi vaikuttanut heikkojen perustaitojen haasteeseen?
 - Lisännyt entisestään eriarvoisuutta
 - Nopeuttanut perustaitojen kehittämistä
 - Ei mitenkään
 - Sekä lisännyt eriarvoisuutta että nopeuttanut perustaitojen kehittämistä
6. Kerro lisää, miksi?